

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

Avdelning 33

DOM
2016-04-25
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
26885-15

SÖKANDE

Feelgood Företagshälsovård AB, 556185-6385
Box 10111
100 55 Stockholm

Ombud: Advokat Morvarid Dorkhan Nilsson och jur.kand. Sofia Falkner
Baker & McKenzie Advokatbyrå KB
Box 180
101 23 Stockholm

MOTPART

Försäkringskassan
Huvudkontoret, Rättsavdelningen
103 51 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår Feelgood Företagshälsovård AB:s yrkande om att förvaltningsrätten ska inhämta yttrande från Konkurrensverket.

Förvaltningsrätten bifaller ansökan om överprövning och förordnar att upphandlingen ska göras om.

Dok.Id 702116

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se www.domstol.se/forvaltningsratt	08-561 680 01	måndag – fredag 08:00-16:30

YRKANDEN M.M.

Försäkringskassan genomför avrop genom förnyad konkurrensutsättning av företagshälsovårdstjänster, dnr 055929-2015, med tillämpning av Statens inköpscentrals ramavtal med dnr 96-95-2014. Tilldelningsgrund har varit lägsta pris. Feelgood företagshälsovård AB:s anbud har inte gått vidare till utvärdering. Tilldelningsbeslut fattades den 4 december 2015 varvid AB Previa tilldelades kontraktet.

Feelgood Företagshälsovård AB (bolaget) ansöker om överprövning och yrkar att upphandlingen ska göras om. Bolaget yrkar vidare att förvaltningsrätten ska inhämta yttrande från Konkurrensverket.

Försäkringskassan bestrider bifall till bolagets yrkanden.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för prövning

Upphandlande myndigheter ska enligt 1 kap. 9 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU, behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas. Prövningen i förvaltningsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad sökanden har anfört i målet finns anledning att vidta sådana åtgärder som anges i 16 kap. 6 § LOU. Det är den som ansöker om överprövning som på ett klart och tydligt sätt ska ange vilka omständigheter talan grundas på och visa att upphandlande myndighet har agerat i strid med LOU (jfr RÅ 2009 ref. 69). För att ett ingripande ska bli aktuellt krävs också att sökanden kan visa att han lidit skada eller kan komma att lida skada på grund av att den upphandlande myndigheten brutit

mot LOU. Rätten kan då endast besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Av 5 kap. 2 § LOU framgår att kontrakt som grundar sig på ett ramavtal ska tilldelas enligt 4, 6 eller 7 §. Ett sådant kontrakt får slutas endast mellan en upphandlande myndighet och en leverantör som är part i ramavtalet. Vid tilldelning av kontrakt som grundar sig på ett ramavtal får parterna inte väsentligt avvika från villkoren i ramavtalet.

Av 5 kap. 7 § LOU framgår bl.a. följande. Om ramavtal ingåtts med flera leverantörer enligt 5 § och om inte alla villkor är angivna i ramavtalet, ska parterna inbjudas att på nytt lämna anbud i enlighet med de villkor som anges i ramavtalet. Dessa villkor får om det är nödvändigt preciseras och vid behov kompletteras med andra villkor som angetts i förfrågningsunderlaget till ramavtalet.

Inhämtande av yttrande från Konkurrensverket

Förvaltningsrätten finner inledningsvis att det inte har kommit fram skäl att inhämta yttrande från Konkurrensverket. Bolagets yrkande härom ska därför avslås.

Strider Försäkringskassans avrop mot ramavtalet?

Vad parterna anför i denna del

Bolaget anför bl.a. följande i denna del. Försäkringskassan har valt att gemensamt avropa 70 orter, dvs. majoriteten av de orter där Försäkringskassan har verksamhet. Det har inte funnits någon möjlighet för anbudsgivare att lämna anbud på del av upphandlingen, dvs. enstaka eller flera av de 70 orter som Försäkringskassan avropat genom upphandlingen.

Försäkringskassan har inte avropat i enlighet med ramavtalet eftersom ingen leverantör som fått avropsförfrågan och därmed beretts möjlighet att lämna anbud är antagen ramavtalsleverantör för samtliga aktuella orter.

Ramavtalsleverantörer är bundna av att lämna anbud mot bakgrund av de orter som tilldelats ramavtalsleverantören under ramavtalet, med däri angivna underleverantörer. Vad som anges i ramavtalets huvudtext avsnitt 1.12.5 om att byte och tillägg av mottagningar och underleverantörer kan ske endast efter skriftligt godkännande från Statens Inköpscentral ska på inget sätt förstås som att byte och tillägg av mottagningar och/eller underleverantörer kan medföra att ramavtalsleverantörer antas för nya orter som enligt ramavtalet inte tilldelats ramavtalsleverantören i fråga. Vad som åsyftas i aktuellt avsnitt är att ramavtalsleverantörer har möjlighet att lägga till eller byta mottagningar inom de orter/postnummer för vilka ramavtalsleverantören redan antagits enligt ramavtalet. Det är således överhuvudtaget inte möjligt för ramavtalsleverantör att genom ansökan om tillägg av mottagning hos Statens inköpscentral utöka eller på annat sätt förändra de orter för vilka ramavtalsleverantören antagits enligt ramavtalet. Ovan angiven uppfattning av kravet i ramavtalets huvudtext avsnitt 1.12.5 är också fullt i överensstämmelse med vad som anges i bilaga 5 till ramavtalet angående avrop och kravkatalog. Det framkommer uttryckligen av bilaga 5 till ramavtalet, avsnitt 5.1.2, att avropsberättigad som har verksamhet på flera orter ska skicka avropsförfrågan till samtliga ramavtalsleverantörer som är i stånd att leverera efterfrågad företagshälsovård, på samtliga orter där avropsberättigad bedriver verksamhet förutsatt att ramavtalsleverantören antagits på dessa orter. Sammantaget innebär ovan att Försäkringskassan inte enligt ramavtalet har haft rätt att tillåta ramavtalsleverantör att lämna anbud för orter där ramavtalsleverantören inte antagits enligt ramavtalet. Det innebär således också att det inte har varit möjligt för AB Previa eller annan ramavtalsleverantör att (i) överhuvudtaget lämna anbud för orter där ramavtals-

leverantören inte redan finns antagen enligt ramavtalet, eller (ii) först i samband med Försäkringskassans avrop åberopa nya mottagningar, oavsett om så skett i syfte att lägga till ny ort eller endast byta underleverantör/mottagning inom en ort där ramavtalsleverantören redan antagits.

Det framgår vidare av bilaga 5 till ramavtalet, avsnitt 5.1.2, att det endast är möjligt att åberopa annan ort inom 60 minuters resväg i de fall då det endast finns en ramavtalsleverantör på den ort avropsberättigad driver verksamhet. De orter som Försäkringskassan avropat där det endast finns en ramavtalsleverantör är Fagersta, Handen, Haparanda, Johanneshov, Klippan, Lycksele, Nacka, Sandviken, Sollentuna, Sundbyberg, Söderhamn, Trelleborg, Täby, Vetlanda och Åmål. Det är därför endast för dessa 15 av 70 orter som Försäkringskassan rätteligen har kunnat bereda även ramavtalsleverantörer som inte antagits för dessa orter, men som antagits för en ort inom 60 minuters enkel resväg från dessa 15 orter, att inkomma med anbud.

Previa AB (Previa) är antagen som ramavtalsleverantör för 59 av de 70 orter som Försäkringskassan har avropat. De orter som Försäkringskassan avropat men som AB Previa inte är antagen som ramavtalsleverantör för är Fagersta, Handen, Haparanda, Klippan, Sollentuna, Sunne, Söderhamn, Torsby, Vetlanda, Åmål och Örnsköldsvik. För orterna Fagersta, Handen, Haparanda, Klippan, Sollentuna, Söderhamn, Vetlanda och Åmål har AB Previa kunnat åberopa annan ort som ligger inom 60 minuters resväg från respektive ort eftersom det endast finns en leverantör som antagits som ramavtalsleverantör för orten.

För orten Sunne, där AB Previa inte är antagen ramavtalsleverantör, har Försäkringskassan godtagit att AB Previa åberopat Previa i Karlstad, dvs. en annan ort som ligger inom 60 minuters resväg från Sunne. Det har inte varit

möjligt enligt ramavtalet eftersom det redan finns tre antagna ramavtalsleverantörer vid Sunne.

För orten Torsby, där AB Previa inte är antagen ramavtalsleverantör, har Försäkringskassan godtagit att AB Previa, genom återopande av ny underleverantör och mottagning, lagt till denna ort. Detta är inte möjligt och innebär en otillåten väsentlig förändring av ramavtalet.

För orten Örnsköldsvik, där AB Previa inte är antagen ramavtalsleverantör, har Försäkringskassan godtagit att AB Previa lagt till en ny AB Previa mottagning för denna ort. Detta är inte möjligt och innebär en otillåten väsentlig förändring av ramavtalet.

Sammantaget har Försäkringskassan således godtagit AB Previas anbud för totalt tre orter där AB Previa varken har antagits som ramavtalsleverantör eller haft möjlighet att återopa en annan ort inom 60 minuters enkel resväg. Detta innebär att Försäkringskassan väsentligen frångått ramavtalet i strid med 5 kap. 2 och 7 §§ LOU och således vid fullgörande utgör en otillåten direktupphandling eftersom Försäkringskassan inte i enlighet med 7 kap. 1 § LOU annonserat någon upphandling utanför ramavtalet (jfr bl.a. Konkurrensverkets beslut dnr 606/2014 och dnr 117/2014).

Försäkringskassan har utvärderat och antagit anbud från AB Previa trots att AB Previa omöjligen kan uppfylla ortskravet vid en korrekt tillämpning av ramavtalet, vilket innebär att Försäkringskassan har agerat i strid med de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna, särskilt likabehandlings- och transparensprincipen, och således 1 kap. 9 § LOU.

Genom ovan angivna brott mot LOU har bolaget lidit skada på sätt som anges i 16 kap. 4 och 6 §§ LOU genom att fråntas alla möjligheter att lämna ett fullgott anbud eller vid ny korrekt upphandling utses till leverantör.

Försäkringskassan anför bl.a. följande i denna del. I Avrop och Kravkatalog, punkt 5.1.1, andra stycket framgår att avropsberättigade ska tillfråga de ramavtalsleverantörer som är i stånd att leverera företagshälsovård på den eller de orter som har specificerats i avropsförfrågan. Försäkringskassan har utgått ifrån att bolaget – liksom övriga tillfrågade ramavtalsleverantörer – har varit i stånd att leverera på de orter som avropet rör, antingen i egen regi eller genom att vid behov lägga till underleverantörer. Därför har bolaget fått avropsförfrågan, se punkt 5.1.2. i Avrop och Kravkatalog.

Ramavtalet förskriver tydligt i punkt 1.12.5 att en ramavtalsleverantör kan lägga till nya mottagningar. Det anges ingenstans i ramavtalet att så inte får ske genom ny underleverantör, på nya orter i förhållande till anbudet i ramavtalsupphandlingen eller i samband med svar på en avropsförfrågan. Definitionen ”underleverantör” i ramavtalets punkt 1.2.1 innefattar för övrigt ”mottagningar”. Försäkringskassan har utformat avropsförfrågan så att ramavtalsleverantörerna skulle kunna lämna anbud även om de inte har mottagningar på samtliga 70 orter. Det räcker att mottagningen finns inom 60 minuters resväg från någon av dessa och ramavtalet medger tillägg av mottagningar. Under frågor och svarsperioden i avropet har Försäkringskassan förklarat att ortskravet innebär att en leverantör som inte har verksamhet på orten kan erbjuda en underleverantör som finns placerad max 60 minuters enkel resväg från angiven ort. Ramavtalet har konstruerats så att byten och tillägg av underleverantörer kan ske. Det är också det rimliga för ett ramavtal som ska leva i flera år och som ska kunna användas för de avropsberättigade myndigheternas olika behov. AB Previas avropssvar har därför inte kvalificerats på felaktig grund.

Ramavtalet och dess bilagor

Av ramavtalet punkten 1.12.5 "Tillägg eller byte av mottagningar" framgår följande.

Tillägg eller byte av mottagningar kan endast ske efter skriftligt godkännande av Statens inköpscentral.

Ansökan om att lägga till eller byta mottagningar ska tillställas Statens inköpscentral skriftligen i god tid före det planerade datumet för tillägget eller bytet.

Av ramavtalet punkten 1.2.1 "Begrepp med förklaringar" framgår bl.a. följande.

För tolkning och tillämpning av Ramavtalet ska följande termer och begrepp ha nedan angiven betydelse, såvida inte annat uttryckligen anges eller uppenbarligen följer av omständigheterna.

[...]

Underleverantör – Med underleverantör avses mottagningar och andra juridisk eller fysisk personer som bistår Ramavtalsleverantören med Tjänster som omfattas av Ramavtalet.

Av bilaga 5 till ramavtalet, Avrop Kravkatalog, punkten 5.1.2

"Avropsberättigade som har verksamhet på en eller flera orter" framgår bl.a. följande.

Nedan beskrivs hur avropsberättigad går tillväga vid avropsförfrågan om avropsberättigad har sin verksamhet på en eller flera orter.

[...]

Avropsberättigad har verksamhet på flera orter

En avropsberättigad som bedriver verksamhet på flera orter skickar avropsförfrågan till samtliga Ramavtalsleverantörer, som är i stånd att leverera efterfrågad Företagshälsovård, på samtliga orter där avropsberättigad bedriver verksamhet under förutsättning att Ramavtalsleverantören antagits på dessa orter.

Avropsberättigad kan även välja att genomföra ett avrop för varje enskild ort i enlighet med ovan.

Endast en (1) Ramavtalsleverantör finns på Avropsberättigades ort
Alternativ A

I det fall det endast finns en (1) Ramavtalsleverantör på den ort avropsberättigad bedriver sin verksamhet har avropsberättigad, för att öka konkurrensen, rätt att skicka avropsförfrågan till antagna Ramavtalsleverantörer på orter tillgängliga inom ett avstånd motsvarande max en (1) timmes resväg (enkel resa) med kommunala färdmedel. Samtliga av de tillfrågade Ramavtalsleverantörerna ingår då i den förnyade konkurrensutsättningen.

Alternativ B

I de fall avropsberättigad anser att det är mer ekonomiskt fördelaktigt att endast vända sig till den enda Ramavtalsleverantören på avropsberättigades ort skickas avropsförfrågan till denne. Om avropsberättigad väljer att skicka avropsförfrågan till den enda Ramavtalsleverantören på orten förbehåller sig avropsberättigad rätten att utveckla villkoren i avropet.

Av ramavtalet punkten 1.3.2 "Handlingarnas inbördes ordning" framgår följande.

Handlingarna kompletterar varandra.

Om handlingarna skulle visa sig vara motsägelsefulla i något avseende gäller de sinsemellan i nedan angivna ordning:

1. Skriftliga ändringar eller tillägg till Huvuddokumentet
2. Huvuddokument
3. Skriftliga ändringar eller tillägg till Bilagor
4. Bilagor till huvuddokumentet som anges i punkt "Ramavtalets innehåll"
5. Förfrågningsunderlag
6. Svar på inkomna frågor samt eventuella förtydliganden och kompletteringar
7. Kompletteringar och förtydliganden till Ramavtalsleverantörens anbud
8. Ramavtalsleverantörens anbud med bilagor

Förvaltningsrättens bedömning

Av reglerna om förnyad konkurrensutsättning följer att den upphandlande myndigheten inbjuder ramavtalsparterna att på nytt lämna anbud i enlighet med de villkor som anges i ramavtalet. Dessa villkor får om det är nödvändigt preciseras och vid behov kompletteras med andra villkor som angetts i förfrågningsunderlaget. Däremot är det inte tillåtet för en upphandlande myndighet att lägga till helt nya villkor för tilldelning som

inte angetts i det ursprungliga förfrågningsunderlaget. Det är således förfrågningsunderlaget till den ursprungliga ramavtalsupphandlingen som sätter de yttersta ramarna för hur senare förnyade konkurrensutsättningar får ske. (Asplund, m.fl. Överprövning av upphandling, 2012, sid 223 f).

Enligt bolaget får byte och tillägg av mottagningar och underleverantörer inte ske på orter där ramavtalsleverantören inte är antagen enligt ramavtalet. Bolaget menar också att det inte är tillåtet att först i samband med Försäkringskassans avrop åberopa nya mottagningar, oavsett om så skett i syfte att lägga till ny ort eller endast byta underleverantör/mottagning inom en ort där ramavtalsleverantören redan antagits.

Förvaltningsrätten konstaterar att det framgår av ramavtalet avsnitt 1.12.5 att byte och tillägg av mottagningar får ske. Det framgår inte att någon begränsning finns i det avseendet att byte och tillägg endast kan ske för orter där ramavtalsleverantören har antagits. Vad som anges i bilaga 5 punkten 5.1.2 rör hur avropsberättigad ska gå tillväga vid avrop och inskränker eller motsäger inte vad som anges i avsnitt 1.12.5. Det framgår vidare av ramavtalet punkten 1.2.1 att med underleverantör avses bl.a. mottagningar. Enligt förvaltningsrätten kan ramavtalet därmed inte tolkas på så vis att det innefattar en begränsning om att tillägg av underleverantörer och mottagningar inte får ske på nya orter där ramavtalsleverantören inte tidigare varit antagen. En förutsättning för att en ramavtalsleverantör ska ha rätt att lägga till en underleverantör/mottagning är emellertid att detta skriftligen godkänns av Statens inköpscentral. Ansökan om att lägga till eller byta mottagningar ska tillställas Statens inköpscentral skriftligen i god tid före det planerade datumet för tillägget eller bytet. Bolaget menar att AB Previa för orterna Torsby och Örnsköldsvik har åberopat mottagning/underleverantör som inte finns registrerade under ramavtalet. Försäkringskassan har inte motsatt sig denna uppgift och har inte heller påstått att mottagningen eller underleverantören i fråga har godkänts av

Statens inköpscentral. Förvaltningsrätten utgår därmed fortsättningsvis ifrån att så inte har skett. Det sätt på vilket AB Previa har tillåtits att lägga till mottagning och underleverantör som inte skriftligen har godkänts av Statens inköpscentral innebär en väsentlig avvikelse från ramavtalet. Detta innebär att mottagningen och underleverantören ifråga inte har kunnat läggas till grund för bedömningen av om AB Previa uppfyller ortskravet för Torsby och Örnsköldsvik. Försäkringskassan har i och med detta tilldelat AB Previa det aktuella kontraktet i strid med ramavtalets punkt 1.12.5. Försäkringskassan har genom detta agerande brutit mot LOU och dess grundläggande principer om likabehandling och transparens.

Bolaget menar vidare att det enligt ramavtalet endast är tillåtet att åberopa en annan ort inom 60 minuters resväg när det endast finns en ramavtalsleverantör på den orten avropsberättigad driver verksamhet. Försäkringskassan har ställt som krav att Företagshälsovården ska vara placerad inom ett geografiskt avstånd som gör det möjligt att nå företagshälsovården med allmänna transportmedel inom max 60 minuters enkel resväg. Under ”frågor och svar” har Försäkringskassan uppgett att alla leverantörer har möjlighet att erbjuda en av sina avtalsorter som ligger 60 minuters resväg med kommunala medel från Försäkringskassans angivna ort.

Förvaltningsrätten konstaterar att det uttryckligen anges i bilaga 5 till ramavtalet, punkten 5.1.2, att i det fall det endast finns en ramavtalsleverantör på den ort avropsberättigad bedriver sin verksamhet har avropsberättigad rätt att skicka avropsförfrågan till antagna ramavtalsleverantörer på orter tillgängliga inom ett avstånd motsvarande max en timmes resväg (enkel resa) med kommunala färdmedel. En förutsättning för att få tillämpa denna ordning är alltså att det endast finns en ramavtalsleverantör på den aktuella orten. Enligt bolaget har Försäkringskassan godtagit att AB Previa har åberopat AB Previa i Karlstad

för orten Sunne. Försäkringskassan har inte motsatt sig denna uppgift och förvaltningsrätten utgår därför ifrån att så är har skett. Det framgår av utredningen i målet att det är tre ramavtalsleverantörer som är antagna för orten Sunne. Eftersom det har funnits fler än en ramavtalsleverantör antagen på orten har Försäkringskassan enligt ramavtalet inte haft rätt att skicka avropsförfrågan för orten Sunne till AB Previa eller till andra leverantörer som är antagna på orter tillgängliga inom en timmes resväg.

Försäkringskassan har inte genom vad som angetts i detta avseende i förfrågningsunderlagets "Krav och utvärderingskriterier" och under "frågor och svar" kunnat frångå ramavtalets föreskrifter om hur avrop ska ske. Försäkringskassan har genom detta agerande avvikit från den avropsordning som föreskrivs i ramavtalets bilaga 5, punkten 5.1.2. Avvikelsen från villkoret i ramavtalet får anses vara väsentlig. Försäkringskassan har vidare brutit mot LOU och dess grundläggande principer genom att utvärdera AB Previas avropssvar trots att AB Previas avropssvar rätteligen borde ha förkastats då det inte uppfyller kravet för leverans på orten Sunne utan åberopande av mottagningen AB Previa i Karlstad.

Det är därmed utrett att Försäkringskassan brutit mot LOU och dess grundläggande principer genom att avvika från den avropsordning som föreskrivs i ramavtalet samt genom att utvärdera AB Previas avropssvar trots att avropssvaret rätteligen borde ha förkastats. Bolaget, vars anbud har förkastats då det inte uppfyller ortskravet, har därigenom lidit eller i vart riskerat att lida skada. Det föreligger därför skäl för ingripande enligt LOU. Eftersom bristerna delvis hänför sig till upphandlingens konkurrens- uppsökande skede ska den aktuella upphandlingen göras om.

Sammanfattningsvis ska bolagets ansökan bifallas och förvaltningsrätten förordnar att upphandlingen ska göras om.

Övrigt

Bolaget har också anfört att kravet på att en leverantör ska kunna tillhandahålla företagshälsovård på 70 orter är oproportionerligt och konkurrensbegränsande och att det därmed strider mot LOU och dess grundläggande principer. Mot bakgrund av utgången i målet finner förvaltningsrätten inte skäl att närmare gå in på denna invändning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (DV 3109/1 A LOU).

Kaija Hultquist

Kaija Hultquist

Rådman

Frida Hellström har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.